

Edin Salčinović

ISTREBLJIVAČ

*Zaustavi film. Sad prizovi svoju tamu i svoju hladnoću
i budi proklet.*
(Cormac McCarthy, „Put“)

[ALMA]

Bile su to tri minute totalnog ludila. U četvrtoj je sve postalo obično. Ne da je bilo svakodnevno, samo su ljudi znali kako da se ponašaju. Ne znam kako tačno da to objasnim. Svako je opet znao šta da radi. Kao da smo na trenutak upali u vremenski procjep, našli se u paralelnoj stvarnosti, a onda je neko u nebeskom control roomu uočio grešku i vratio nas u rutinu. Ne baš u rutinu, ne znam kako da to objasnim. Kao neki restart poslije kojeg ostane bag. Nakon što su kratko bili drugi ljudi, ili isti ljudi izvan svog svijeta, svi su se opet počeli ponašati onako kako se inače ponašaju. Memnun je počeo izigravati heroja, pokušavao je staviti lisice tom ranjenom čovjeku, gospodinu M, a gospodin M. očito nije bio pri svijesti, lice mu je bilo u grimasi, usta su ostala u osmijehu blaženstva, naočale su mu spale i otklizale, svjetlost se hladno odbijala od zjenice u kojima nije bilo napona. Onda je ušla Amela, pogledala je Memnuna s onom ekspertsom mržnjom, svi smo naučili trpjeti taj prezir stručnjaka, i naredila da se zove hitnu i policiju. Memnun je poskočio, i spotakao se, jedna ruka onesviještenog gospodina M. bila je u lisicama, onda je ušla Stela i rekla da dolaze i hitna i policija, i Memnun je ponovo počeo petljati oko ranjenog, ali je poslije Ameline intervencije postao još nespretniji, pa se druga polovina lisica, umjesto oko napadačevog, sklopila oko njegovog zgloba. Amela je zakolutala očima i okomila se na gospodina Kurtćehajića, naredila mu je da ne mrda, i on se nije pomakao iz žučkaste lokvice sve dok nisu došli policajci i odlučili da ga saslušaju, a dok je čekao, međunožje i desna nogavica su mu se lagano sušili. Stela je držala Selmu za ruku i govorila joj da će hitna brzo, i moglo se vidjeti da je Selma sretna. A sigurno se bojala. I moralo ju je boljeti.

Izvinjavam se što prekidam Almu Omerović, bankov-

nu službenicu (Client Advisor) sa svježe preživljenom traumom. Imali smo pucnjavu u banci na Malti. Dvoje ranjenih. Prvo se, naravno, pisalo o pljački. Pokušaju pljačke. Banka nije bila opljačkana, pljačkaš je u komi hospitaliziran u Klinički centar, inspektor Semir Selmiragić i tužitelj Saša Jovanović vršili su uviđaj kada sam stigao na, kako su to slavni prethodnici nazivali, lice mjesta. Poslovnica Hypo Alpe Adria banke bila je smještena u prizemlju poslovne zgrade iz 80-ih, zdanje je predstavljalo susret brutalizma sa korporativnom arhitekturom, moćan, hladnokrvan i profitabilan sraz betona s čelikom i staklom - čuvari Marxova nauka počeli su pružati ruke demokratama s petrodolarima u džepovima. Pažnju mi je privukao veliki elektronski sat - četiri crna polja na kojim su se, poput mehaničkih svitaca, palile narandžaste lampice, izgledala su kao dijelovi starog semafora kojeg je neki promućurni upravnik skinuo sa zida sportske dvorane i postavio u salu u kojoj se igra poslovna utakmica. Bio je to moćan arhitektonski trik, sat se krio u polutama prostorije za gigante i nije vas podsjećao samo na to da je vrijeme novac, nego i da živimo u vremenu u kojem se poslovanje eufemistički predstavlja kao sportski dvoboj, a futuristički izgled sprave koja mehanički mjeri vrijeme istovremeno je čuvao privid da sve radimo za bolju budućnost. E pa, bolja budućnost je stigla. "Pažnju mi je privukao" značilo je da sam filozofirao onoliko dugo koliko je trebalo da mi priđe inspektor Selmiragić:

- Šta je mali, opet ti fali govana za novina? Voli raja čitat crnjak, jel de? - dok je inspektor govorio, iza njegovih leđa pogledom me fiksirao tužitelj Jovanović. Oči su mu hladno bljesnule, a zubi se ironično iskežili kada je inspektor izgovorio ono što svi znaju - publika najviše voli crnu hroniku. Ne znam zbog čega je tužitelj mislio da jedan misaoni kliše zaslužuje podrugljiv kez, osim toga, i on je kao i ja platu zarađivao zahvaljujući kriminalcima.

Inspektor se nije osvrtao, nastavio je biflati kao da želi završiti što brže, stalno posežući desnom rukom za nečim što je valjda trebalo biti nadohvat. Prsti su se svaki put sklupali u vazduhu kao da hvataju čašu, a on je još brže sipao riječi. Pucnjava se dogodila u kasno popodne, pred kraj radnog vremena, u banci tada nema gužve, poten-

cijalno dobar tajming za pljačku. Međutim, inspektor je smatrao da se ne radi o pokušaju pljačke. Peto i po čulo je počelo da radi.

- Čim tebe vidim, mali, znam da nije kriminalac kako bog zapovijeda.

Ljudi imaju sposobnost da vide stvari na određeni način. Ja vidim stvari u raspadanju. Cijeli svijet se osipa. Svaki predmet sadrži svoj kraj, oblik koji vidimo samo je proizvod majstora koji se zove Vrijeme. Ljudi oduvijek personificiraju smrt, moguće da je to način na koji je pokušavaju otresti od sebe. Ali smrt ne dolazi izvana i nije bliža od jake za vratom, smrt je u nama, u tkivu, u svakoj ćeliji, u enzimima, u slovima A, T, C, G i U prisutna je u svakom trenutku. Možda zbog specifičnih sočiva koja nosim, ja smrt vidim u svakom času i dahu, i može biti da sam djelić tog pogleda uspio prenijeti inspektoru Selmiragiću, a moguće i da su me naprosto privlačili slučajevi u kojim se otvaraju pukotine u vidljivoj strukturi stvarnosti.

- Mali, ovo ti kažem nezvanično, ali ovdje ništa nije kako treba - inspektor Selmiragić nije dijelio moje gnoseološke dileme. - Pregledali smo snimke sigurnosnih kamera i mogu ti reći da ništa ne štima - tužilac Saša Jovanović nevoljko se mrgodio iza njegovih leđa, ali se inspektor nije osvrtao:

- Nešto nije normalno. Čovjek ulazi u banku i odma puca. Imal to smisla? Prvo, da je došlo da pljačka, ne bi pućo. Interes mu je da ne ostavlja takav trag. A i ne treba mu još jedno krivično djelo.

Tužilac Jovanović je digao glavu kako bi protuslovio:

- Moguće da se uspaničio, da ga je pojela nervoza, da je zapucao da nekog zastraši...

Inspektor Selmiragić nije odustajao od svoje teorije:

- Da, svakako je moguće da imamo počinioca koji ne da ne zna šta je zločin, nego ne zna razliku između krivičnog i prekršajnog djela. Ali takav mora imati jak motiv da bi se odlučio na pljačku banke. To znači da mu instinkt za održanje radi dvjesto na sat. Strah ga je, umrlo je govno u njemu (to je poređenje koje sam tražio, smrt je u nama prisutna u svakom trenutku kao što je i govno u svakom trenutku u našoj utrobi, pitanje je samo kada će sazreti i biti spremno da ga izbacimo), ali taj strah ga tjera da se izvadi iz septičke jame. Nervoza i panika su dobri razlozi, ali da se razviju do relaksa nešto ga treba poremetiti. A pucanje radi zastrašivanja isto ne drži vode. Prvo, zašto pucati u nekoga? Drugo, nakon što ispalíš upozoravajući

metak, zašto bi nastavio pucati nasumce? - inspektor Selmiragić je bio inspirisan.

- To su uopćene pretpostavke, ne mora značiti da je u individualnom slučaju tako - branio je redovitost ponavljanja ljudskih radnji u svijetu tužilac Saša Jovanović.

- Naprotiv - nije se dao smesti inspektor Selmiragić - to što vi javni tužioče govorite su uopćene pretpostavke, a ja tvrdim da je naš čovjek, kako ste rekli, individualni slučaj. Uopćena je pretpostavka da ljudi u banku dolaze naoružani samo kada žele pljačkati. Toliko je uopćena da je se čvrsto držimo i mi i kriminalci. Ali ovaj tip nije imao pojma kako izgleda ta uopćeno pretpostavljena pljačka.

Iznenadilo me što inspektor Selmiragić zvuči kao policajac iz krimića, ali još više me iznenadilo što persira tužioca Jovanovića.

- To su spekulacije - tužilac je pokušavao povesti raspravu o retorici, ali inspektor se držao ontologije, pa ga je odbacio kao potencijalnog sagovornika.

- Hoćeš još jedan razlog zašto ništa nije bilo normalno? Frajer je u banku došo sa jebenim Strikerom! Mali, znaš li ti šta je Striker? - vratio se na svoju uobičajenu frazeologiju i obratio izravno meni, iako i do tada niti jednom nije pogledao tužioca Jovanovića. Očito je želio biti siguran da je publika na njegovoj strani. I bila je. Nisam podnosio Jovanovića. Nadobudan, ambiciozan, uvijek u besprijeckorno ispeglanom markiranom odijelu, skupi sat, otmjene cipele, iznad čela, na svježoj frizuri, Bentley Platinum, obožava ekskluzivne informacije davati novinarkama, dakako, pomno probranim. Šuškalio se i da trguje sa informacijama. Sve i da je bio u pravu, ja bih bio na strani inspektora Selmiragića. Ali ovaj put se poklopilo da nemam pojma šta je Striker.

- Kakav si ti kurton od novinara crne hronike? Eto ti na šta spade žurnalistika. Sereš na clickbait, a novinar koji dođe na lice mjesta ne zna nabrojati tri gana. Šta je slijedeće, sportski novinar koji ne zna ko je Hade Müller!? Nemaš pojma, mali, mada u tebi nešto ima, to moram priznat, i to nešto zajebano - odobrovoljeno je nastavio inspektor Selmiragić. - Striker ti je revolveraska borbena sačmarica. Kompaktna puca. Bez problema ispaljuje različitu municiju kalibra 12/70. Stvar konstruisana za brzo gađanje iz ruku, il' kako kaže raja koja zna pucati, s boka. Jedino što može zatajiti je metak. E u tome je bila sreća za raj u banci.

- I zatajila je već na trećem metku? - pokušao je još jednom tužilac Jovanović.

- Do treći put bog odmaže - inspektor je intonirao riječi kao da nije čuo tužioca. - Pazi, buraz, frajer je krenuo da pljačka banku i ponio Striker. On je jebeni konceptualni umjetnik, a ne pljačkaš, kontaš? - to je rekao meni i ispostaviti će se da su ove riječi najbliže prišle istini o onome što se stvarno dogodilo.

U tom trenutku, naravno, nisam shvatao zbog čega je problematično oružje s kojim je izvršeno krivično djelo. Inspektoru je tužilac očito opako išao na nerve, poveo me u stranu i nastavio objašnjavati nešto o punjenju oružja koje je koristio "naš napadač". Od svega sam shvatio da je punjenje i pražnjenje te sačmarice dugotrajan proces, zbog čega je vojska ne koristi. Inspektoru je, međutim, bilo važnije to što "naš čovjek" nije znao kako riješiti problem kada mu je zatajio metak.

- To se rješava jednostavnim povlačenjem obarača, kao kod svakog revolvera. Samo on to nije znao. Amater, značajno je naglasio inspektor, ogledajući okolo kao da bi mu neki predmet trebao biti nadohvat ruke.

Za prvu ruku imao sam dovoljno informacija, svjedoci mi u tom času nisu bili dostupni, banka je blokirala davanje informacija (poslat će zvanično saopštenje), tako da sam pozvao kolegu Pavlovića i prenio šta sam dobio. Zapovijed je bila da se vratim u redakciju.

Dvadesetak minuta poslije stajao sam pred uredničkim deskom sa neslužbenom pričom o tome da se nije radilo o pljački. Izvršna urednica Milanović i izvršni urednik Rukavina imali su siva lica i poglede upućene osobi sa mentalnim oboljenjem dok su slušali teoriju o konceptualnom umjetniku sa Strikerom. Možda bi bolje prošao da sam spomenuo inspektora Selmiragića, ali sve je bilo nezvanično, nisam imao izvor na koji bi se mogao pozvati. Odlučeno je da se držimo zvanične priče.

Pola sata kasnije prvi konkurentski portal objavio je priču sličnu mojoj. Mogao sam pogoditi da je "izvor našeg portala", glatko izbrijanim licem i prćastim nosićem, tužilac Jovanović. Priča se, ipak, u suštini, zaista u suštini, razlikovala od moje. Zahvaljujući tabloidskom stilu medija i prizemnoj mašti tužioca Jovanovića, moj konceptualni umjetnik sa Strikerom pretvorio se u serijskog ubicu. Uslijedila je elektronska lavina. Portali, društvene mreže, aplikacije... Sve je zvonilo.

Odlučeno je da priču treba preuzeti neko iskusniji, a ja sam dobio zadatak da napišem temu o serijskim ubicama u Bosni i Hercegovini. Pokušao sam objasniti da ne samo

da nemamo seriju ubistava, što nije isto što i masovno ubistvo, nego uopšte nemamo ubistvo. Preporučeno mi je da se osim sa Pavlovićem, konsultujem i sa kolegicom Zinom (ako ste zaboravili rečenicu u kojoj se pojavila u epizodi „Zbogom, Chico i Tadeuse“ podsjećam vas da Zina skoro dvije decenije prati procesuiranja ratnih zločinaca. Poslali su me da u prošlosti determiniranoj genocidom, masakrima i masovnim ubistvima tragam za serijskim ubicama).

Dok smo pili kafu u kantini kolegica Zina je pričala o Goranu Jelisiću. Bio je mehaničar za poljoprivredne mašine u Bijeljini. U Brčkom se pojavio 1. maja 1992. godine. Predstavljao se kao Srpski Adolf, govorio je da je došao da ubija Muslimane. Tog maja vršio je dužnost komandanta logora Luka. Zina je smatrala da Jelisić ima patologiju serijskog ubice. Njegova metodičnost u ubistvima bila je ritualna, pretpostavljala je da bi se aktivirao i u mirnodopskim okolnostima, ali je imao sreću da se nađe u socijalnoj zajednici koja je upravo trebala serijskog ubicu. Meni je ostalo da se pitam kako kao o serijskom ubici govoriti o čovjeku koji je poslan na robiju zbog zločina protiv čovječnosti.

Možda da probaš krenuti od FBI-jeve definicije, savjetovala je Zina. Spomenula je i psihologe Clausa i Lindberga (po njihovom modelu ponašajnih obrazaca i ličnosti serijskih ubica Goran Jelisić bi bio to što tražiš, samo da već nije ratni zločinac. Možeš zaboravit na seriju ubistava, jer u njegovom slučaju imaš kategorijalna ubistva.). Onda uzmeš popis najduže osuđenih ubica i upoređuješ. Sumnjam da ćeš naći onog kojeg tražiš, ali ćeš barem izvršit zadatak. Kada sam upitao zašto sumnja da ću naći serijskog ubicu odgovorila je da će mi se samo kazat. Tako učiš, postavljaš pitanja i sam dolaziš do odgovora. Nikom ne vjeruješ, odgovor nije ono što ti neko kaže, odgovor nije ono što čuješ, odgovora nema u dogmi i propagandi, odgovor je samo ono što spoznaš. Lampica za stid upalila se u glavi, tiha bol me munjevito presjekla preko grudi, lagano sam klimnuo glavom i ustao. Uputio sam se ka zadataku kojem nisam dovoljno posvećen i koji ne izvršavam sa onoliko strasti koliko je potrebno.

Sjedio sam u bašti bajker bara Route 66, ispred mene materijal podijeljen u dvije gomile, na desnoj strani teorija, na lijevoj slučajevi iz prakse. Edib Buljubašić, Jasminko Jašarević, Aleksa Mican, Šerif Hadžić, Anto Niče, Safet Ćoralić, Tomislav Petrović, Vojislav Planinić i Goran Koto-

ran čekaju stručnu kvalifikaciju. Desno su mudre glave iz Quantica, Virginia. Uz njih su i psiholozi Christer Claus i Lars Lidberg. U Quanticu se serijskim ubicom smatra svako (pod uslovom da je čovjek) ko ubije tri ili više osoba, s tim da između ubistava postoji „period hlađenja“ koji može trajati od nekoliko sati do nekoliko godina. Na lijevoj strani mir, poneko oko bljesne, neka se usna trzne. Tri minimalno je siguran gubitak, ali „period hlađenja“ nas vraća u igru. Za neke je i adut, skupina se već smanjuje. Ovi desno iz Virginije nastavljaju tumačiti. Serijsko ubistvo je kompulzivni čin, počinjen zbog uzbuđenja, seksualnog zadovoljenja i/ili dominacije. Ovo već ni za koga ne igra. Skupina lijevo ostaje na okupu, ali se niko ne izdvaja. Vrijeme je da u igru uskoče Claus i Lindberg i upoznaju nas sa sadržajem istraživanja „Serijsko ubistvo kao Šahrijarov sindrom“. Model ponašajnih obrazaca koji predlažu cijenjena gospoda psiholozi u obzir uzima pet karakteristika, i to slijedećim redom: onipotencija, sadističke fantazije, ritualizirano izvođenje, dehumanizacija i simbiotsko spajanje. Na lijevoj strani mumljanje, kao da je neko nezadovoljan. Šta sve to znači, kakve su to riječi, hoće li nas osuditi zbog ovih omnipo, dehuma, ritua, simbio, sadi stvari? Polako, polako, sve će da bude pravedno i pošteno, gospoda psiholozi će objasniti. Izvolite, nema potrebe da zahvaljujete, i molim vas da se ne ustručavate, slobodno govorite kao knjiga: „Omnipotencija podrazumijeva osjećaj svemoći, sveopće dominacije i kontrole nad drugima. Sadističke fantazije podrazumijevaju sljedeće relacije: superiornost – inferiornost, dominantnost – submisivnost, sadista – mazohista, počinitelj – žrtva i samouzdanje - poniženost. Riječ je o nanošenju boli, izazivanju osjećaja neprijatnosti i ponižavanju žrtve, što može uključivati silovanje i/ili njenu smrt. Ritualizirano izvođenje ima više oblika: nastavak ubadanja žrtve ili pucanja u nju uprkos tome što je ona već mrtva (za ovaj fenomen koristi se engleska riječ *overkill*, tj. „pretjerano ubijanje“); namještanje tijela u određenu poziciju koja za serijskog ubicu ima neku simboliku i smisao; naknadno kasapljenje žrtve i ubacivanje određenih predmeta npr. u usta, očne duplje, analni ili vaginalni otvor. Ubici ritualizirano izvođenje služi kako bi postigao lično, sebi shvatljivo zadovoljstvo, te popunio emocionalnu prazninu. Dehumanizacija je percipiranje ljudskih bića kao da su neživi objekti ili životinje. Na taj način se serijski ubica distancira od žrtve i pristupa joj kao da uzima u ruke neki predmet,

rastavlja ga, kvari ili razbija. Simbiotsko spajanje je morbidna potreba za doživljavanjem jedinstva sa žrtvom, na način da serijski ubica pojede jedan ili više njenih organa (kanibalizam) ili je siluje“.

Na lijevoj strani žamor, prosvjedi, nezadovoljstvo, ja nisam, ja nikad ne bi tako nešto, meni će da smjeste, hoće da nam prišiju, ovo je montirano, već je bilo postalo nemoguće uspostaviti red kada se kroz kaos nerazumljivih glasova probio jedan jasan i razgovijetan:

- Jel ti to za ispit?

Za viskom stolom lijevo stajao je mladić u kožnom mantilu (vrućina, očito, nije mogla pobijediti volju), srednje visnine, debeljuškast, sa malenom bradom, nauljene kovrčave kose i sunčanim naočalama Loc's 63.

- Ja samo bezveze kazne plaćam idući na fakultet – uhvatio me na prepad, preširoko sam otvorio oči prije nego što sam uspio reći da nije za ispit. Tj, na kraju nisam ni uspio reći, već sam slušao šestominutnu tiradu ne želeći da postavim pitanje kakve veze imaju fakultet i saobraćajne kazne. Uljudno sam saslušao, rekao da je život nažalost takav i pažnju ponovo usmjerio na dvije gomile hartije. A onda me ponovo pogodilo slijeva:

- Poginò Benjo!

Moj pogled je bio prebrz, isprovocirao je rafal riječi:

- Ima možda desetak dana. Ovdje na Otoci, izletio na prugu i prevrnuo se. Trkali se. Tako ti je to. A i bio je budala.

Nisam htio pitati ko je Benjo, ni zašto je bio budala, htio sam reći da me sve to ne zanima, pa sam rekao da se protiv smrti ništa ne može. Raspoloženje za stolom lijevo opasno je poraslo:

- Ma smrt ti je bliža od jake za vratom. Pogotovo nama, street racerima. Ja sam street racer – uslijedila je pauza da se pokupe izrazi divljenja i ordeni za hrabrost, a kad se stišao aplauz izgleda da je neko upitao za adrenalin i strah – To je život na rubu smrti. Nema kod nas straha, mi vazda plešemo na rubu. Takav je bio i Benjo. Al' nikad se ne zna kad će neko otić.

- Pa vama to dođe ko da stalno šehidite – nisam se više mogao suzdržavati.

Ovoga puta sam pogodio, lice za stolom lijevo se naglo skiselilo, crte su postale uvrijeđene, street racer je naglo popio kafu, sa stola pokupio telefon i ključeve, i u žurbi nekako razoročarano primijetio:

- Po šerijatu kad ga dignesh iznad sto dvadeset nisi šehid.

Nekoliko sekundi kasnije na ulicu je izjurio automobil koji je svijetlio kao kometa.

Narednog jutra u kantini sam čekao Zinu i Pavlovića kako bih sa njima podijelio utiske. Najbliže što sam se primakao serijskom ubici bio je Mile Matić, stražar u Kazneno-popravnom zavodu Zenica, koji je u februaru 1986, tokom jednog dana, ubio devet ljudi. Planirao je ubiti sedamdeset, imao je spisak – tzv. listu za odstrel. Mile se pojavljuje u tv dokumentarcu “Treptači svemira, zapis o zatvorskoj ludnici” Božidara Kalezića. Iako je svjestan da je ubio devet ljudi, iako se kaje zbog onoga što je učinio, Mile na izvjestan način daje opravdanje za svoj zločin – on je (u mom slobodnom tumačenju) pokušao pomoći tim ljudima. Napale su ih gnjide, divovske (Miletove riječi i oči kao da bi rekle da su gnjide težile po nekoliko kilograma) bile su posvuda na njihovom tijelu, on je samo pucao u čudovišta.

Onovremena štampa Mileta predstavlja u nešto drugačijem svjetlu:

„Matića, inače dugogodišnjeg sportistu koji se bavio borilačkim veštinama, uoči masakra ostavila je devojkica, što se ujedno smatra okidačem nezapamćene tragedije na području zeničko-dobojske regije.

Ubica je prvo iz oružarnice KPZ ukrao pištolje i automatsku pušku i zaputio se u svoj stan u Doboju, gde je 26. februara 1986. prvo ubio zeta Dušana Popovića. Zatim se vraća u Zenicu gde angažuje taksi da ga odveze do radnog kolege Azema Rezvića. U taksiju zatim ubija i kolegu i vozača Zorana Andrijaševića.

Matić pešice beži sa mesta zločina i ulazi u drugo taksi vozilo. Obzirom da je policiji u Zenici već dojavljeno dvostruko ubistvo, grad je bio blokiran, a svaki automobil detaljno proveravan. Na jednom od punktova policijska patrola zaustavlja i taksi u kojem je bio Matić. No, hladnokrvni ubica odmah puca i na mestu ubija policajca Stanoja Ilića, a zatim beži i vozom se vraća za Dobj.

Ne staje na tome. Angažuje taksistu da ga odveze do Donje Koprivne gde na spavanju ubija gotovo celu porodicu bivše devojkice, osim njenog oca Veljka Vasiljevića, koji je radio treću smenu. Ubijeni su Veljkova ćerka Smilja (19), koja je bila u vezi sa Matićem, sin Milorad (17) učenik trećeg razreda Građevinske škole, ubijeni su i Veljkov otac Milorad (68), majka Smilja (62) i supruga Zorka.

Ubica nakon krvavog zločina beži u rodno selo Sočani-

ca kod Dervente gde traži pomoć meštana pod izgovorom da je i sam u potrazi za ubicom koji je pobio celu porodicu?! Meštani su odmah shvatili da laže i savladali su ga do dolaska policije.

Tokom suđenja sudski veštaci su utvrdili da Matić boluje od paranoidne šizofrenije pa mu je kao presuda izrečena mera obaveznog lečenja.“

Mile Matić je u zatvorskoj bolnici u Beogradu okončao život vješanjem 1994. godine.

- Tako ti je to, mi smo ti previše seljačka zemlja da bismo imali serijske ubice – rekao je Pavlović. - To imaju Ameri, Englezi, garant i Švabe, oni sve imaju. I Rusi, normalno. Evo ovaj Plavi kit, iza toga ti je sigurno serijski ubica. (Bilo je to malo profano proračanstvo, u novembru 2016. bit će uhapšen Filip Budeikin. Producent witch house muzike i bivši student psihologije reći će istražiteljima da su njegove žrtve „biološki otpad“ i da Plavim kitom „samo čisti društvo“) I oni ljudi Japanci isto imaju. A mi imamo masovna ubistva. Zato stalno ratujemo, da se ispušemo. Ako nam se desi da malo duže živimo u miru, onda frajera samo prenese. Šizofrenija.

Zina se nije slagala sa Pavlovićevom bulevarskom akcijom:

- Zapravo se danas istražuju veze između ratova i pojave serijskih ubica. U Americi su se javila dva velika talasa serijskih ubica, nakon Drugog svjetskog i Vijetnamskog rata. Naročito su značajni radovi historičara Petera Vronskog, koji tvrdi da su ratovi mnogo opakiji i primitivniji nego što smo spremni da priznamo. To je važno istraživanje, jer se danas nerijetko čuje da era serijskih ubica završava. Sve ih je manje (FBI procjenjuje da u svijetu trenutno ima preko 500 aktivnih serijskih ubica), teže pronalaze žrtve, a lakše ih se i brže hvata. I imaju sve manje žrtava. Ili ih je manje ili smo postali toliko dobri u njihovom otkrivanju da ih s ulica mičemo prije nego što nanižu veći broj ubistava. Mada, može biti da se rađa nova vrsta ubica, za koju ćemo tek doznati. Ljudi su promijenili ponašanje. Sedamdesetih smo rado autostopirali, puštali djecu da sama idu u granap i da se igraju bez nadzora. A sada imamo i tehnologiju koja olakšava posao istražiteljima.

Meni je, međutim, u Pavlovićevom tumačenju više zasmatalo povezivanje ubistava i šizofrenije. To me naprosto nerviralo. Pa jebeni Semov Sin je odglumio šizofreniju i svi su pušili foru samo zato što su i unaprijed priželjki-vali da imaju posla sa ludakom, kasnije im nije bilo teško

odlučiti da je tip stvarno lud. Mnogo je teže prihvatiti da serijske ubice dolaze od nas, iz našeg društva.

Osim toga, Pavlović mi je saopštio da je sa pričom o serijskom ubici završeno, takozvano osumnjičeno lice je u katatoničnom stanju, pa se ne zna ni kakva će optužnica biti podignuta. U svakom slučaju, ideja da se radi o serijskom je smiješna. (Nisam uspio shvatiti šta je u svemu tome smiješno, ni ko bi se trebao smijati. Jesu li smiješni mediji koji su to plasirali kao senzaciju? Ili je smiješna publika koja uživa u takvoj senzaciji? Možda je smiješna civilizacija koja svoj moral podgrijava takvim uzbuđenjima?) Osim toga, nije ni važno šta će mu sve prikazati kada jednog dana bude dovoljno priseban da mu se može suditi, jer stvar je već danas zaboravljena, internet se jutros uzbudio zbog direktora jedne javne ustanove, koji je uposlenicama slao slike svoga spolovila. Afera je već dobila ime „Napaljeni rođak“. Direktor je rođak jednog političkog moćnika.

Iz svega što je Pavlović rekao zaključio sam da će moja tema završiti u nedjeljnom izdanju, tek da popuni prostor. Na neki način sam osjetio olakšanje, kao kada vas spremaju da lažete, a onda se ispostavi da vas niko ništa neće pitati. Zahvalio sam Zini, platio račun, pozdravio ih oboje i otišao baviti se spolovilom direktora-rođaka.

Jedan čovjek, ni nekoliko sedmica kasnije, nije zaboravio slučaj lažnog serijskog ubice – inspektor Semir Selmiragić. Pozvao me jedne večeri, mrak se već bio zgusnuo, rominjala je kiša, ulična rasvjeta se lomila u lokvama, i rekao:

- Mali, ovo ću ti reć samo jednom!

Izgleda da stvari između inspektora Selmiragića i tužioca Saše Jovanovića nisu štimale. Naravno da me obradovala mogućnost da natrljam nakvarceni nosić tom fićfiriću, ali je bilo upitno da li je moja opskurna reputacija dovoljna da se upustim u takav clash. Stvar je trebalo postaviti tako da djeluje beznačajno, kao neki bezazleni tekst koji će u nedjeljnom izdanju popuniti prostor, ali i osigurati da strelica zle namjere na kraju pogodi metu. Inspektor me uvjeravao da će se on pobrinuti za distribuciju i plasman, važno je samo da iz mog teksta ne izostane niti jedan adut. Pakt je sklopljen. Imam prste koji mogu ispisati svaku vragoliju koju poželite, ukoliko mi je stalo. A u ovu stvar sam još kako bio uključen. Ali, dok je inspektor Selmiragić govorio u glavi se upalila nova lampica, aktiviralo se peto i pol čulo, ugledao sam slučaj

za istraživača noćnih mora. Dio koji se odnosi na tužioca Jovanovića, to je za novina. Ali u priči inspektora Selmiragića se moglo čuti puno više. Naš antijunak, kojeg ćemo za potrebe priče nazvati gospodin T, vjerovao je da je android istrebljivač iz budućnosti, koji je na ovaj svijet stigao da bi rastavljao duše od tijela. Preciznije, nesretni čovjek je bio uvjeren da mora spriječiti jednu bankovnu transakciju kako bi budućnost bila pravednija. Čovjek je bio dio grupe koja je godinama vodila pravnu borbu protiv banke koja je plasirala visokorizične kredite sa nezakonito ugovorenim promjenjivim kamatnim stopama. „Ovo ću ti reći samo jednom: Švicarac“. Ne jedno od vodećih lica, pravi čovjek sa margine, ako na internetu potražite slike protesta udruženja vidjet ćete ga kako stoji sa strane. Samac u kasnom zreloom dobu, metalostrugar po zanimanju, vlasnik malog obrta, povučen čovjek, skoro bez prijatelja, bez naglašnih vjerskih osjećanja, politički neutralan, nesklon opijatima i igrama na sreću, sljedbenik umjerenog životnog kursa. „Šta je kvrcnulo u glavi ovog tihog trezvenjaka da je napao osoblje poslovnice u koju ranije nikad nije kročio?“ Ciniizam inspektora Selmiragića imao je šarmantne šund note. Skoro sam se nasmejao i usput zatražio protuuslugu. Želio sam da se vratim na lice mjesta. Htio sam intervjuirati očevice.

I tako se vraćamo Almi Omerović, Client Advisor, sa svježe preživljenom traumom. Osim nje, glasove će posuditi: Amela Sakalaš, Senior Lead Business Banking Relationship Manager, Selma Vidović, zaštitarka, Mehmed Kurtćehajić, klijent, Memnun Čengiđ, šef obezbjeđenja i Stela Bičakčić, Client Advisor sa zaduženjima na naplati spornih potraživanja.

Sada se vraćamo na lice mjesta. Četiri polja sata-semafora počinju odbrojavati:

15:49

[ALMA]

Izašao je iz vremenskog procjepa. Prvo je sijevnulo, kao munja, vazduh se zgusnuo i ustalasio, kao morska voda, prostor se počeo gužvati, otvorila se pijavica, i onda se čuo pucanj. Nisam vidjela da li je neko pogođen, ni krv nisam vidjela, samo kako ulazi, cyberdemon, sa sunčanim naočalama, u kožnoj jakni i s puškom u lijevoj ruci. Pratila ga je svjetlost, krvavo zlatna. I vidjela sam zeleno svjetlo, kao dva zelena kruga, ispod naočala. Tada je puklo drugi put. Čula sam kako se u pozadini sasipa staklo. Dim. Dimilo

se iz cijevi, ali kao da se cijela prostorija napunila dimom. I miris. Valjda je to bio barut, ali je meni mirisalo kao da nešto gori. Tada sam vidjela gospodina Kurtćehajića. Pojavila se ogromna fleka, tu ispod stomaka, i to je teklo. Zato sam mislila da je pogođen.

[AMELA]

Neko puca. Eto to sam prvo pomislila. Čovjek mora u svakom trenutku ostati sabran ako želi uspješno voditi neki kolektiv. Znae, naša filijala je srednje veličine, ali po učinku se možemo mjeriti sa najvećim u našoj radnoj organizaciji. U tome je vještina upravljanja. Ne kažem da je lako voditi veliku filijalu, recimo da s tim idu i veće odgovornosti, ali kada sa filijalom srednje veličine ostvarujete uspjeh mjerljiv sa najvećim, onda ste pravi čovjek na pravom mjestu. Biti profesionalan, iskren i pravedan, to su atributi uspješnog menadžera. Nije to nikakav moto, to je stvar principa. Dobar lider mora imati princip. Recimo, ja nikada nisam uperila prstom ni u koga. Ali da se vratim na vaše pitanje. Dakle, prvo sam čula pucanj. Nisam znala gdje pucaju, pljačka je zadnja misao koja bi mi pala na pamet. Spremala sam se pozvati naše obezbjeđenje, reći im da budu pripralni, da se drže procedura. Onda je puklo drugi put. Odjednom sam shvatila da pucaju u našoj glavnoj sali.

[SELMA]

Gyaku zuki. Kada me pogodilo vidjela sam ga. Moj prvi gyaku zuki. Ne sjećam se da li me boljelo. Znaš onu priču kako ti se pred smrt život odmotava kao film. Možda je sranje, ali je donekle bilo tako. Imala sam deset godina. Bila sam na turniru. Ne sjećam se protivnice. Sjećam se samo da samo mog gayaku zukija. Pogodila sam. Ne znam opisati taj osjećaj. Negdje u sebi sam osjetila da će sve biti dobro. Ušla sam u zonu. Dalje su se udarci samo nizali. Gyaku zuki! Mae geri kekomi! Kizami zuki! Mawashi geri!. Do zlatne medalje. Ali je sada bilo drugačije. Promašila sam i ništa neće biti dobro. Ne znam ko je ovaj ohrndani prdonja, ni šta hoće, al' me je rokno. Sredio me. Trideset zlatnih medalja, petnaest srebrenih i devet bronci. I onda te neki prolupali fosilac onesposobi dok kažeš de ashi barai. Sada ležim tu sa rupom u stomaku, gušim se i od bola i ne mogu ni da zamislim šta će sve poćiniti ovaj ludak.

[MEHMED]

Ne znam šta su ti oni rekli, oko, al' istinu sigurno nisu. Nek si ti meni došo, paša moj lijepi, da ti ja pravo ispričam kako je bilo. Svakog dana ti ja u tačno u tri krenem iz radnje u banku, to prvo da znaš. Da te sad ne zamaram poslom, ja sam ti stari kov, volim provjeriti na licu mjestu kako ide biznis. I baš taj dan ne odem na mokri čvor. Još si ti mlad da znaš kako je kad prostata ne sluša. U mojim godinama nije sramota reć da je tako. A čaršija k'o čaršija, ko ih jebe, da izvineš. Oni su tebi garant rekli da sam se ja upišo od straha. E vidi, pašice, rat sam ja pod granatama i snajperima predever'o, a đe je linija, da ne pričam o tome, i da se upišam zato što mi je jedan slunto pored uha puk'o. A proletilo je, svaki me dahom okrzno. Ziiiiing. I zviz. Sasu se staklo iza mene. To ti je ona saćma. Ma ni trepno nisam. Pa ja sam se u ratu mecima izmic'o, k'o oni Mirko i Slavko. Ne sjećaš se ti toga. Onaj kaže pazi Mirko Metak, a ovaj drugi se izmakne i kaže fala Slavko, spasio si me. Hehehehe. E tako sam ti i ja u ratu. Pukne granata, lete oni geleri, a ja ti između njih ko Jure Frankov. Film bi se o meni mog'o snimit. Nego, oko moje, da ti se vratim na priču. Svaki dan ja s čaršije tramvajom do banke. U to doba ti je špica. Nikad ja nisam sjeo, uvijek stanem, gospodski, ima penzionera, nana, trudnica, gospođa, sve to treba da sjedne. Nije to bitno, nego samo da imaš uvid s kim pričaš. A taj dan, da izvineš, nisam šaopi prije nego što sam kren'o. Pritužilo je meni već u tramvaju, slaba prostata, popušta, nije do mene. Al' valja se strpit. Kontam, jebaji ga, taman ću u banci. Dođem tamo, al' ona zaštitarka ni da ćuje. Kaže, wc samo za osoblje. Reko, ja sam ti u ovoj banci svaki dan najakasnije dvaest do čet'ri, taćan k'o veķer, haman možeš reć da sam osoblje. Ne znam jesil pričo s njom i šta ti je rekla, al garant nije da mi nije dala pišat. I ja kažem, zovi direktoricu. A pritislo me, sve skakućem. Nužda je to, skontaj. I, moj ti dragi, ona meni krenula nešto pričat, a onako drsko, k'o da ona mene skida da ne kažem s ćega. I tu mi je malo falilo da dreknem, pa nek sam stoput gospodin, al nisam htio zbog onih cura za šalterima. To su fina djeca, lijepo odgojena, i tako. Rek'o, gospođice, gospodskim ja to njoj tonom, il' gospođo, šta god da ste, nema potrebe da raspravljamo, nego fino zovnite direktoricu, pa da vidimo ko može, a ko ne može na ćenifu. U tom ova mala sa šaltera pita šta je bilo. Nemoj se ti, rek'o, dušo mijješat, kolegica i ja ćemo napraviti račun. Kaže mala, vi ste naš kljijent, ja ću riješiti problem. Vidim

onoj krivo što mala sa mnom fino, spustila nos, zna da valja i rep podvit, al ne bi ja, bogami, da se nešto oko nje nastavljam, nego samo da mi otvori ćenifu da se olakšam. Već ti je meni zor došlo, ne znam ni sam kako mlaz držim. Možda mi prostata i nije toliko loša. U tom ti se ova ori-jašica, da ne kažem šta gore, odmakne, a gleda me k'o da bi me pljunula, a ne valja se o čovjeka ogriješit. Ima neka sila koja sve na svom mjestu drži. Ne kaže se džaba da sve ima svoje. Ma nije ona ni dva koraka napravila, kad uleti ona budala i roknu je. Kako je on puk'o, tako je i meni prostata opalila.

[MEMNUN]

Gospodici Sakalaš, našoj šefici, uvijek sam govorio da je naša banka sigurnija od Pentagona. Al-Kaida je možda srušila Svjetski trgovinski centar, ali nama pera ne bi mogli odbit. Popadali bi oni avioni k'o fazani. Al' i nama se može desit incident. Manji. Kad čovjek sjedne pa izračuna, gubitaka nema, ni ljudskih ni materijalnih. Jest nam ranilo kolegicu, al' fala bogu, još malo pa će i bolovanje zatvorit. Nije prošlo ni ko između bajrama, a već ti nje eto da štikla radni staž. Ne kažem ja, moglo je svašta bit, al' Amerika je Ameirka pa im ljudi uzmu njihove avione i krhnu u zgradu u sred New Yorka. Džaba CIA, džaba Navy, džaba FBI. Al' ovu našu šeficu nešto haba, nek to ostane između nas. Kol'ko sam ja godina raspoređen u ovu banku, ima možda i šest, i ne mogu da dokučim šta je. Reko' bi insan muž, djeca, al neudata, slobodna, dobro zarađuje, sama živi, nema ni nekog momka, bar kol'ko sam uvid stek'o. A stek'o sam. Kont'o sam da nije ove moderne orijentacije, kako se to sad kaže, eldžibiti, al nema ni curu. Jedinica, roditelji joj zdravi, ljudi o sebi pri sebi, i to sam provjerio. Ovo ti pričam u čet'ri oka. Kontam, možda je haba što je neudata. Al' mogla bi se udat kad bi htjela, ništa joj ne fali, lijepa, zgodna, ima stan, dobra plata, žena za poželit. Možda ima malo više godina, al' i ja sam prešo tricet petu. Prob'o sam ja s njom fino, al' ne da pričat sa sobom. Kont'o sam da nije imala neku vezu, pa se razočarala. Prevario je neki kreten, neki debil je ostavio, znaš kako to ide, muško more bit krmak takav da ženi svo muškinje ogadi. Al vidim da džaba fino s njom. Provjerim i to, nema ništa. Imala je nakih tu i tamo, al ništa ozbiljno, pa me nije ni zanimalo kakvi su bili, da ti pravo kažem. Kontam da nema kakvog zagondžiju, on oženjen, ona se s njim švalera, a fina žena, nije takva, može bit da je to haba. Provjerim

i to, opet ništa. Pa šta može bit, Tito ga jeb'o?! Izvini što opsovah. I tu meni nadođe. Vjera. Nekako mi nije u vjeri. Nego, da ti se vratim na ovaj manji incident. Ja sam bio u ovoj kancelariji na spratu, tu sam popunjav'o neke papire, da ti sad ne objašnjavam to oko službe, kad je gruhnulo. Iste sekunde sam bio full operativan, spreman da riješim incident, spustim ruku, kad nema mi pištolja.

[STELA]

Naša šefica je obična kučka. Nije me briga hoćeš li ovo negdje objavit, ovdje su svi pizde da to kažu, zato nek im kučka provodi. Meni je odavno svega dosta, a nije mi problem ni raditi na spornim potraživanjima. Možda je u početku bilo, sad mogu šta god hoćeš. Da me pošalju da utjeram dug ili da uzmem reket, ni to ne bi bio problem. I nema to neke veze sa empatijom ili emocijama. Naravno da osjećam empatiju i imam emocije. Čak sam emotivnija od drugih. Od većine. A nije ni samo posao, pa sam ja kao profesionalac. Radi se o lancu zapovijedanja, hijerarhiji, mehanizmu prenošenja naredbi, kontaš. Tebe jebu odozgo, ti jebeš ove ispod. I možeš dok god hoćeš. Samo ne smiješ oslabiti lanac. Ne znam odakle to kreće, nije ni važno, ti imaš posla samo sa dvije karike, onom iznad i onom ispod. Ona iznad tebe dobije naredbu, prenese je na tebe i olakša se, onda ti preneseš naredbu na kariku ispod i olakšaš se. To oslobađa. To ti je kao kad odeš na party, progutaš pravo dobru stvar, uzmeš flašu vode, pratiš DJ-a i totalno se individualiziraš. To je totalna sloboda. A ova naša kučka je totalno iskompleksirana. Znaš šta joj je najveći kompleks. Prsti. Ima velike i debele prste. Uvijek ih krije. To sam primijetila. Ne možeš da ne primijetiš. Ruke su joj stalno u đepovima. Bude smiješno kad joj dođe klijent, miče mišem kao da je nadandarena. A najsmješnije je gledat kako nosi rukavice. Uvijek najskuplje rukavice. I kako ih krišom skida. Mislim da bi joj bilo lakše u životu da nekad u nekog uperi prstom. Ali kučka ima kompleks. Zbog toga je nesposobna. I zbog toga stalo histeriše. Zato je u ovoj sve u totalnom haosu. Organizacija nula. Zato nam se i dogodilo da neka budala ušeta kao na plažu i počne pucat. Ja sam tada bila u business centru. Opet sam imala zadatak da radim na spornim potraživanja. Nije bitno koliko je to gadan posao, navikla sam se. Bila sam usred razgovora sa jednim govnetom od klijenta kada je puklo prvi put. Normalno, šok. Onda je puklo drugi put i staklo se sasulo na mene.

15:50

[ALMA]

Odjednom sam osjetila da nešto nije u redu. Ne znam kako da to objasnim, iz gospodina Kurtčehajića je curila zelenkasta krv, možda žućkasta, a perifernim vidom sam vidjela da je gospodin M. stao, kao da ne zna šta radi sa tom puškom. Kao da se javila neka greška u kodu, softverska greška. Ne znam kako da to objasnim. Kada sam ga pogledala, zeleni krugovi ispod naočala su nestali. Kao da mu je nestalo napona. Zabagovao je, trzao se kao da pokušava nastaviti pucati, ali je bio zarobljen u tom pokretu. Sunce je navalilo na portale, zgusnulo se sa dimom, odjednom smo bili u zlačanoj magli. I malo krvavoj. Perifernim vidom sam primijetila da nema gospodina Kurtčehajića. Refleksno sam okrenula pogled. U našoj novoj atmosferi šljaštala je barica zelenkasto-žućkaste krvi. Mirisalo je nekako kiselkasto. Tada se čuo treći pucanj.

[AMELA]

Naš šef obezbjeđenja, Memnun Čengić, je prilično nesposoban čovjek. Totalno nesposoban čovjek, da budemo iskreni. Ljudi za bankare misle da su bezdušni i nemilosrdni, da barem jesmo. Taj čovjek bi prošao gore od onog Kafkinog herojčića prokuriste. Naprotiv, bankarska etika garantuje sigurnost kakvu vam ne mogu ponuditi ni religijske zajednice ni politička udruženja. Znae za čovjeka koji je tvrdio da lopovi nisu oni koji pljačkaju banke, nego oni koji ih osnivaju? Pa, taj čovjek je sa punim pravom i bez ikakvih smetnji cijeloga života koristio sva četiri svoja bankovna računa. Pitate li se da li bi mu se svidjelo da su novce sa njegovih računa zaplijenili religijski fanatici ili politički radikali koji u bankarskom poslovanju vide djelo samog đavola? To niko ne želi da se pita. Možda zbog toga što bismo morali priznati sebi da smo licemjerni, ali više zbog toga što bismo se morali suočiti sa činjenicom da je naše postojanje na ovom svijetu nebitno. Bankarska etika garantuje stabilnost svijeta u kojem ljudi osjećaju da su bitni. Znae li koliko su puta bankari spasili svijet? Ne zbog toga što su dobri i plemeniti, nego zbog bankarske etike. To je struktura koja je mnogo veća od nas i štiti besmisleni život jednog Memnuna Čengića kao da je Bill Clinton lično. A kada sistem štiti takvog čovjeka, onda u glavnoj sali vaše flijale imate revolveraški obračun. To je cijena stabilnosti. Naravno, ponekad se ona kompenzuje žrtvama, niko od nas nije vrjedniji od sistema. Zbog toga

sam nakon dva pucnja morala sići u salu i lično riješiti stvar. Dok sam izlazila čuo se treći pucanj.

[SELMA]

Ljudi su nekad trenirali karate zbog Brucea Leea. U moje vrijeme to je već bila stara škola. Prvo nisam znala za njega. Kad su mi ga pokazali, nije mi se svidio. Glumac. Be water, my friend i te gluposti. Ali to se nije moglo reći. Ne možeš tako protiv legende. Osim ako nemaš drugu legendu. Onda sam je otkrila. Nellie Kleinsmidt. Sinonim za karate, posebno među ženama i Afroamerikancima. Borila se protiv diskriminacije, prevladala rasne i spolne borbe, osnovala forum ženskog karatea. Osim borbe za spolnu jednakost i ravnopravnost u borilačkim sportovima, u forumu možete proći i kurseve u borbi protiv silovanja i seksualnog uznemiravanja. Njena životna filozofija – udari koliko i primiš. Sve nas je naučila da je samokontrola jedinstvena osobina karatea i da ćeš se povrijediti samo ako nema kontrole. Kada sam čula drugi pucanj, dozvala sam se. Vratilo mi se sve što sam naučila od Nellie Kleinsmidt. Ponekad te muškarci na treningu pokušavaju povrijediti samo da bi pokazali da su superiorniji i da se žene ne trebaju baviti borilačkim sportovima. Nellie se na to nije žalila, uzvraćala je istom mjerom. Povrijedi me i povrijedit ću te. Počela sam uspostavljati samokontrolu. Pokrenula sam glavu, nemam vremena za bol. Stakla na bussines centru nije bilo. I onda sam shvatila, sporna potraživanja. Odatle mi je poznat. Kretenoid koji misli da može banku držati na uzici. A onda sam se ohladila. Ovaj degenerik ide po Stelu. E neće moći ove noći, luče moje.

[MEHMED]

Šljisnulo je to, paša moj lijepi, kò iz hidranta. Nemam ti ja tu šta krit, čulo se na amonijak. Jebiga, takva je situacija, da je samo kod mene takvo stanje ne bi televizija povazdan reklamirala lijekove za prostatu i urinarni trakt. Al' mogu ti reć da mi je s tim i lahnulo i da sam tek tada počeo pravo razmišljat. Me ne možeš ti, sve ima svoje. I tada vidim ko puca. Ma nadrogiran čovjek, sto posto. Znam ga ja, a zna i cijela čaršija da ti je on zijanio na švicarcima. Propò kò mudo kroz gaće. Bude ti malo i žao čovjeka ovako poslije, al' dok si u situaciji prvo gledaš kako da skloniš sebe, pa onda druge. Tako je bilo u ratu, mi koji smo to prošli sve možemo predeverat. Kažu da su oni žohari preživjeli atomsku u Hirošimi. E takvi smo ti i mi, samo što još

znamo krenut i u kontraofanzivu. A treba imat i sreće, to je istina. E ja ti, pašice, mogu reć da je imam. Mogu ti reć da me život pomazio, vazda sam ti bio k'o paša među bimbašama. Imalo se para, imalo se veza. A sve to imaš kad imaš nafake. Nafaka je ključna. I mogu ti reć da smo je imali, ne samo ja, nego svi. Al' ja malo više. Prvo, sreća pa je ona budala bila nadrogirana, jest da čist ne bi ni došo da puca, al' vako nije znao šta radi. Prenijelo ga nešto i zatokir'o čovjek. Drugo, kad je pogodilo onu orijašicu, iz ruke joj je isp'o ključ od čenife. Ne trebam ti dva put reć šta je bilo. Munja. Spidi Gonzales. Eustahije Brzić. To ti je bilo k'o crtani. Već sam u hali. I šta vidim? Pištolj.

[MEMNUN]

Jebiga, propust. Za više od deset godina službe čovjeku se mora bar jedan propust desit. Ko god kaže da nije tako, nabijem ga na neku stvar. To ti je čist zakon vjerovatnoće, zakon velikih brojeva, statistika. Da više od deset godina čuvaš Baracka Obamu, jednom ćeš napraviti propust. Misliš da Obaminom tjelohranitelju nikad nije ost'o pištolj na zahodu? Nije kurac, dajem glavu da je bar tri puta u karijeri. Pa osto je i Johnu Travolti, ako si gled'o „Pakleni šund“. Ili je bilo kontra, on otišo na zahod bez pištolja, pa ga Bruce Willis kokn'o njegovim oružjem. Ako nisi gled'o, obavezno. Znači, lik je najjači ubica na svijetu, egzekutor, vrhunski profesionalac, ima samo jedan crnjo jači od njega, al' oni su svakako partneri. Uglavnom, tu ti je poenta, Džontra je napravio propust u nezgodnom trenutku, a Obamin tjelohranitelj u pravom. To je ključna stvar. Propust treba da se desi onda kada ga sistem može podnijet. Jebiga, moj se dogodio u nezgodan čas. Zato sam, da mi ne bi k'o Džontri počeli predavat rahmet, mor'o preć na plan B. Dakle, monitor. Evo ga tu. Sad vidiš da poš'o ide u miru i dostojanstveno, lica idu mirno jedna prema drugima, nazivaju dobar dan, zdravo, dakle idu mirno, bez naglih pokreta. Tu se može reć da je situacija redovna. A tog dana je situacija bila neredovna, takoreći vanredna. Evo baš na ovom monitoru se vidjelo kako jedno lice koristi vatreno oružje, a zvuk se čuo zaprave odozdo, jer nadzorne kame-re ne registruju zvuk. Odma sam mogao reći da imamo neidentifikovano lice i osumnjičiti ga za pokušaj pljačke. Što se mene tiče, stvari stoje tako, ne vidim neki drugi razlog da lice dolazi naoružano u banku. Dakle, počeo sam pažljivo promatrati njegove postupke. Mislim da mu je puška zakočila, jer je stao i vidjelo se da ne može da je

repetira. Onda se čuo treći pucanj, to nije pucao on, jer je pao. Nije se vidjelo ko je pucao, a nije mi ni bilo bitno, bio sam siguran da je moj trenutak. Spustio sam ruku. Lisice su bile tu. Propust, zdravo.

[STELA]

Šta da radite ako na vaše radno mjesto upadne ludak i puca naokolo? Zašto neki priručnik za samopomoć ili savjetnik sa sto tri ideje za poslovni uspjeh ne bi počeo tim pitanjem. Nasilje prodaje stvari. Ako je ok da mediji i produkcijske kuće igraju na tu kartu, zašto ne bi mogli i popularni psiholozi? Zato što su ljudi generalno govna. Dajte im da gledaju kako neko puca i već ste ih zadovolji, digne im se kurac, navlaži pica i komentarišu. Ali zamislite da im neki ljekar kaže da je normalno da ljudi umiru. Ili da im psiholog kaže da će sebi najbolje pomoći ako se roknu. Ili da im neko kaže da su najobičniji paraziti ako im trebaju jebena sto tri savjeta za poslovni uspjeh. Šta da radite ako je vaš šef stalno nervozan? Šta da radite ukoliko vam šef stalno daje najteže zadatke? Kažete tim govnama koja se hrane nasiljem da su nesposobna i ukoliko budete imali sreće da vas ne linčuju spremite se da slušate sranja o ljubavi, miru i toleranciji. Onda vam se jednog dana dogodi da pucaju na vas, a ljudi u medijima gledaju snimak i komentarišu. A šta vi radite dok pucaju na vas? Ja sam uradila tri stvari. Prvo sam se veze skinula ono govno od klijenta. Onda sam nazvala policiju. I na kraju hitnu. Onda sam dohvatila makaze i rekla sebi: „Ako je ovo neko govno od klijenta koje ima problem sa spornim naplatama, pa jebat ću mu mater“.

15:51

[ALMA]

Perifernim vidom sam vidjela da je gospodin M. pao i oko njega se širila krv. Refleksno sam skrenula pogled. Prava krv. To me iznenadilo. Ne zato što je nije bilo previše, kao u seriji, bilo je realno, kao što bi bilo kojem čovjeku tekla krv, ali me to nije iznenadilo. Bila je to prava krv, crvena, prvo tamna i gusta, onda svjetlija i rjeđa. Ljudska krv. To nisam očekivala. Zašto cyberdemon ima ljudsku krv? I ko je gospodin Kurtčehajić ako ima zelenkasto-žučkastu krv? I kako se teleportirao i sada stoji na drugom mjestu? I odakle mu pištolj? Da li se u našoj banci odigrao dvoboj dva androida? Ili androida i demona? Cyberdemon protiv demona? Mi smo u matrici. I onda sam shvatila da

nemam zvukova. Ne znam kako da to objasnim. Kao da smo bili u nekom vakuumu, sve se zgušnjavalo, nadirale su boje i mirisi, odjednom je postalo tijesno, pomislila sam da ću se ugušiti, pa sam sjela. Kada sam sljedeći put ustala, sve je bilo kao i prije, naša rutina, svakodnevnica, to sam već ispričala.

[AMELA]

Ljudi su nesposobni, uglavnom. Naš šef obezbjeđenja hapsio je čovjeka koji je bio u komi, a tada nismo znali da li je u nesvijesti ili mrtav, dok je drugi slobodno stajao sa pištoljem i mogao nastaviti da puca kad god bi poželio. Kada sam ga pitala šta radi, nesposobnjaković je uspio uhapsiti samog sebe. Kada sam ga pitala zašto ne hapsi naoružanog čovjeka, rekao je da je to kljent i da ga on zna. Otkada je kljentima dozvoljeno da naoružani ulaze u banku? I otkad im je dozvoljeno da upotrebljavaju oružje? Ne treba ni govoriti da sam im morala narediti da pozovu policiju i hitnu pomoć. Također sam preuzela svu odgovornost za ono što se dogodilo. Uperiti prstom u nekoga bilo bi samoporazno. Kolektiv je podbacio, ali pravi lider će i u takvoj situaciji održati stvari na nivou. Karakter pravog lidera do izražaja dolazi u kriznim situacijama. Ako se niste spremni uhvatiti ukoštac sa izazovom, svijet će vas samljeti i progutati. I da se vratim na vaše pitanje, šta se zapravo dogodilo? Ostavimo ogranimu gonjena da rade svoj posao, neka oni istragom dođu do odgovora da li je to bio pokušaj pljačke i masovnog ubistva. Mogu govoriti samo sa svoga aspekta. To je bila prijetnja za sistem koja je na vrijeme zaustavljena. Ako mi dozvolite poređenje, to je kao virus u organizmu, koji je još u fazi inkubacije otkriven i eliminiran. Simptoma nema. Kao što se možete sami uvjeriti, danas u našoj poslovnicu nema simptoma. Kada je riječ o slučaju Švicarac, pravosudnim organima treba omogućiti da se u punoj slobodi bave svojim poslom, sigurna sam da će pravda biti zadovoljena. Sve nas štiti bankarska etika.

[SELMA]

Zvali su me Selma Deset Od Deset, jer nikad nisam promašila metu. U cijeloj agenciji imala sam najbolje rezultate na testovima gađanja. Ali jedna stvar je gađati u streljani, a nešto sasvim drugo u pravoj akciji. Ako još imate rupu u trbuhu, ležite u polusvijesti, raspadate se od bolova i meta se kreće iza vas, šanse da pogodite znatno

padaju. Prvi pokušaj da pomjerim ruku nije uspio. Presjeklo me preko cijelog tijela, bol kakvu nikad nisam osjetila. Samokontrola, to je riječ koja mi je odzvanjala u glavi kada je bol sijevnula. Disanje, fokus, stav. Udari koliko i primiš. Osjetila sam kako se ruka miče. Milimetar po milimetar. Centimetar po centimetar. Bol je samo posljedica gubitka samokontrole. Napipala sam ga, a onda je ponovo sijevnulo. Ne, ne smijem izgubiti svijest. Jedan krembil me sredio i sada ide po Stelu. Povrijedi me i povrijediti ću te. Uspjela sam stisnuti ruku oko drške i izvući pištolj. Sada se trebalo okrenuti i naciljati. Sijevnulo je treći put. Ispustila sam pištolj. Mentalna koncentracija. Disanje, fokus, stav. Uspjela sam se okrenuti. Tada sam pomislila da se raspadam. Kada sam bila dijete, ako bi se posjekla, govorili su da će mi izaći crijeva. Sada sam mislila da stvarno izlaze. Bar na dvije sekunde sam izgubila svijest. A onda je sijevnulo u glavi – Stela! Znala sam da imam samo jednu šansu. Ako promašim gotove smo i ja i Stela. Naciljala sam i opet me presjeklo. Nisam imala snage da stisnem obarač. Od bola nisam mogla kontrolisati prste. Gotovo je. Stela, Stela, Steelaaaaa! A onda sam ga čula. BLAM! Gyaku zuki! Sve čega se poslije sjećam je da je došla Stela i uzela moju ruku.

[MEHMED]

Prava utoka. To je već treća tačka nafake. Sad sam moglo krenut u kontraofanzivu. Provjerim šaržer, pun. Repetiram. I stanem. Nisam znao kakav je raspored snaga na drugoj strani. Ne čuje se ništa. Možda me čeka. Kažem sebi broji do deset. Jedan. Drži vrata na nišanu. Čim promoliš glavu raznijet će ti lobanju kò lubenicu. Dva. Može i promašit. Hadalj je već jednom promašio. Tri. Možda nećeš dva puta imat nafake. Znaš kako je ono bilo. Četiri. Prvi te nišani, drugi puca, treći pogađa. Pet. Ko ne riskira, taj ne profitira. Il' si bos, il hadžija. Šest. E tu je došla četvrta tačka nafake. Čuo sam pucanj. Sedam. U ratu sam naučio sve razlikovat, samo kaži šta hoćeš da pukne, ja ću ti reć kako je to. Osam. Nije pucala ona budala. Ovo je nešto drugo. Devet. Jebo brojanje, izlazim. Otvorim vrata i vidim tamo čovjek kò mačija guza. Sredilo ga, sređena i ona orijašica, jedino što sam ja na kraju završio sa mokrim gaćama. Al od tol'ke nafake moralo je i na mene jedno govno past. I eto ti, paša moj. Šta sve može bit kad čovjek na vrijeme ne baci piš. A to što su ti oni pričali, ništa nije istina. Još sam im sredio i stvar sa murijom, da sve ostane u njihovom interesu. A moglo sam i osiguranje naplatit da nisam gospodin.

[MEMNUN]

Što se te stvari oko hapšenja tiče, tu nije bilo propusta. Dakle, ja kad sam sišo, tu, u prostoriji na licu mjesta, bila su još tri lica: uposlenica Alma, naša kolegica Selma i klijent, onaj haslaš Kurta. Normalno, i lice osumnjičeno da je izvršilo razbojništvo, s napomenom da je moguće da u tom trenutku nije bilo pri svijesti. Dakle, šta mogu svjedočiti ta tri lica koja su bila pri svijesti. Selma je bila ranjena i jedva je bila pri svijesti, na momente i nije bila, tako da možemo zaključiti sljedeće - teško da je imala racionalan uvid u situaciju. Više je njoj trebalo pomoć nego bilo šta drugo, i da nije prioriteta koje nalaže procedura, prvo bi se za nju pobrin'o. Alma, odma sam vidio da njoj treba šećera i vode, stanje pri svijesti sumnjivo, u licu bijela k'o labud, i da se nisam mor'o pridržavat prioriteta koje nalaže procedura, prvo bi njoj pomog'o. Dakle, ni ona nije imala racionalan uvid u situaciju. Haslaš Kurta. Prva stvar, vidio sam da se upiš'o. Druga stvar, vidio sam da je kod njega moj pištolj. Slažem se da su to dva elementa koja pružaju osnov da ga uhapsim. To bi prvo i uradio da se nisam morao držat prioriteta koje nalaže procedura. Dakle, sve što ti je on rek'o, odma možeš podvest pod haslanje. Inače, ako mogu da budem direktan, da se mene pita taj čovjek bi svakako bio u hapsani. Na čaršiji se za njega priča da se trlja uz žene po tramvajima. Nastrano ponašanje, razumiješ. Pa šta misliš što se stalno vozi tramvajem!? To što njega niko krivično ne goni je druga stvar. Ti si novinar, raspitaj se ko je njegov rođak u Ministarstvu unutrašnjih poslova. Dakle, da se vratim na stvar. Ako je naša šefica rekla da sam ja napravio propust zato što sam uhapsio čovjeka u komi, to je samo pola istine. Frtalj istine. Prvo, niko nije mogao znati da je osumnjičeni u komi. Moglo je bit da hinji, pa kad mu svi okrenemo leđa on skoči i šmugne. Ili nastavi pucaat, što je, recimo, u neku ruku i gore nego da pobjegne. Drugo, na kameri se nije vidjelo da je Kurta puč'o, tako da nije bilo direktne osnove da ga sumnjičim. Treće, ja sam se morao držati prioriteta koje

nalaže procedura, a to znači intervenisati, pa onda obavijestit nadležne organe. Treba reći i da sam ja rizikovao život kada sam odlučio intervenisati a da nisam znao ko je ustrijelio osumnjičeno lice. Nije da tražim odlikovanje za hrabrost, niti nekakv bonus za savjesno obavljanje službe, al' treba bar da se i to spomene kada se govori o postupajućoj proceduri. Recimo, odakle sam mogao znati da onaj koji je ustrijelio osumnjičenog neće otvoriti vatru i na mene, a išao sam goloruk, već se zna da nisam imao pištolj. Dakle, ima tu puno stvari koje treba uzeti u obzir. U svakom slučaju, možemo zaključit da je to bio jedan manji incident sa happy endom.

[STELA]

Dokaz da imam razvijeniju empatiju od ostalih je to što sam prva prišla Selmi. Cura krvari, a niko joj ne prilazi. Ljudi su govna. I obožavaju tirane. Ne znaju ništa uradit ako im se ne naredi. Zato je trebalo da dođe ona kučka i počne naređivat. Kada sam rekla da su policija i hitna već na putu, pravila se kao da nije čula. Čekala sam samo da kaže da to nije moj posao i da se trebam baviti spornim potraživanja, pa da joj jebem mater. Ali me ignorisala. Poslije, kada je hitna odvezla Selmu i policija od nas uzela izjave, zabranila nam je da bilo šta govorimo za medije. Rekla je da će banka riješiti slučaj, da možemo ići kući i da sutra dolazimo na posao u redovnom radnom vremenu. Ludak vam upadne na radno mjesto, puca na vas, a vi se trebate ponašat kao da je to najnormalnija situacija i dočekat ga sa osmijehom. To je logika ove usrane banke. Jedite govna i smješkejte se. Svi znamo zašto je čovjek pucao, moramo se praviti da razlog ne postoji, a ako ne postoji razlog, ne postoji ni čovjek. Niko nije pucao. Capisci!? Došao si da se raspituješ na pogrešnom mjestu. Ovdje se nikad ništa nije dogodilo. Bonitet na bazi prethodnih odnosa vjerovnika i klijenata, trenutačnih novčanih tokova i kolateraliziranosti. Činimo vaš život ljepšim. Dobro došli na jutra bankarske poezije.